

UMJETNIČKA AKADEMIJA U SPLITU
Glagoljaška bb, 21000 Split
Konzervatorsko-restauratorska studijska grupa
šk. god. 2001/2002

Kolegij:

***UVOD U KONZERVACIJU-RESTAURACIJU ŠTAFELAJNOG SLIKARSTVA
I DRVENE POLIKROMIRANE SKULPTURE***

Seminar:

Crkva Gospe Karmelske u Labinu
***DOKUMENTACIJA I ISTRAŽIVANJE DRVENOG POLIKROMIRANOG OKVIRA RETABLA
OLTARA SV. ANTUNA PADOVANSKOG***

Student: Toni Šaina

Labin-Split: kolovoz – rujan 2002.g.

Mentor: Žana Matulić-Bilač

CRKVA GOSPE KARMELSKE U LABINU

Restauracija i rekonstrukcija Crkve Gospe Karmelske u Labinu često je isticana kao prvijenac rijetkih zahvata na uništenim i potpuno zapuštenim crkvama i crkvicama širom Istre. Radovi na njenoj revitalizaciji započeli su još 1990.g. prikupljanjem sve potrebne dokumentacije te zatim samim građevinskim i restauratorskim radovima. Radovi su završeni i objekta je otvoren izložbom foto - dokumentacije o tijeku radova na blagdan Gospe Karmelske, 16. srpnja 1992.g., a meni osobno pripala je čast da predam ključeve obnovljene crkvice mons. Antunu Bogetiću, tadašnjem biskupu Porečko-pulske biskupije, koji je objekta i otvorio.

Konzervatorsko-restauratorski zavod iz Rijeke nadgledao je cjelokupni tijek obnove objekta.

Slijedeće istraživanje moj je doprinos upotpunjavanju nepostojeće dokumentacije o inventaru crkve. Ujedno je i predmet ovog istraživanja – drveni okvir retabla – jedan od zaista rijetkih koji su sačuvani na ovim prostorima.

KRATKA POVIJEST I ZNAČAJNIJI INVENTAR CRKVE

Protureformacija je početkom 17. st. započela sveopćom obnovom duhovnog života te je tada poseban značaj dat i kultu Gospe Karmelske kojem je posvećeno i ovo zdanje smješteno u starogradskoj jezgri Labina podignuto 1615.g.

Na zavjetnoj ploči u crkvi može se očitati kako je objekt sagradila plemenita obitelj Negri te kako je crkva posvećena 1622.g.

Prema navodima labinskog povjesničara-autodidakte Bartolomea Georginia u svom djelu “Memorie storiche antiche e moderne della terra e territorio d'Albona” iz 1731.g., Crkva Gospe Karmelske u Labinu bila je oratorij plemenite obitelji Negri i imala je dva oltara s palama.

Na glavnom oltaru bila je smještena oltarna pala s likom sv. Antuna Padovanskog (ulje na platnu 190 x 104 cm) te je Georgini pripisuje radionici Salviati. Antonio Tamaro u svom djelu “Monumenti e opere d'arte di Albona” iz 1909.g., u osnovi priznaje njegovu atribuciju te je stilski datira u drugu polovicu 16. st.

Antonino Santangelo u svom djelu “Inventario degli oggetti d'arte d'Italia – Provincia di Pola” iz 1935.g.osporava ovu atribuciju i djelo opisuje kao osrednje provincijsko djelo 17. st.

Pored ove oltarne pale Georgini opisuje još i palu posvećenu kultu Karmela s prikazima Bogorodice koja predaje Karmelske oznake jednom redovniku te nju pripisuje slavnom Palmi.

Attilo Tamaro u osnovi prihvaća Georginijeve atribucije i opisuje još dvije slike nepoznatih majstora 17. st. Kao vrijedan inventar crkve spominju se također i pozlaćeni procesionalni križ i dva drvena pozlaćena relikvijara.

Crkva je 1862. temeljito obnovljena u klasicističkom duhu pod patronatom obitelji Manzini – Depangher.

Nakon II svjetskog rata prepuštena je zaboravu, propadanju i devastaciji do 1987.g., kada obnavlja krovšte.

1992.g. temeljito je obnovljena i rekonstruirana te se danas koristi za izložbenu djelatnost Galerije Alvona. Dugogodišnjim zapuštanjem i utjecajem vlage kroz urušeno krovšte, potpuno je uništen oltar na južnom zidu te je rekonstrukcijom objekta premještena oltarna ploča kao i drveni ukrasni okvir retabla sa glavnog oltara sv. Antuna Padovanskog, na mjesto uništenog na južnom zidu, kako bi se dobilo na prostoru za izlaganje, a ujedno se ipak zadržala osnovna – sakralna funkcija objekta.

Treba napomenuti kako prilikom pregleda objekta prije same restauracije nije pronađen nikakav inventar koji se spominje u ranijoj dokumentaciji kao što su 4 oltarne pale, 2 pozlaćena relikvijara i pozlaćeni procesionalni križ. Detaljnim pregledom sačuvanog okvira retabla, sa velikom sigurnošću mogu tvrditi kako vjerojatno nedostaju i dvije figure anđela, koje su bile smještene iznad polustupova na vrhu okvira krajnje lijevo i desno. Na tim pozicijama stoje postolja sa utorima na kojima je, očito, nešto stajalo.

Kada se započelo sa radovima na objektu, ponajprije se moralo iznijeti sav građevinski otpadni materijal od urušenog krovšta zbog kojeg se ni ulazna vrata nisu mogla otvoriti. Njegovim pregledom pažljivo su odvajani dijelovi okvira retabla koji su kasnije vraćeni na mjesto. Kada je sav materijal očišćen otkriven je i sačuvan prekrasan mozaičan pod od žutih i crvenih terracota ploča dim. 30 x 30 cm.

OLTAR SV. ANTUNA PADOVANSKOG

Postojeći oltar može se okarakterizirati kao arhitektonski, a oni su se počeli graditi u doba renesanse kada se napuštaju takozvani krilni oltari. Arhitektonski oltar sastoji se od više arhitektonskih elemenata i može se usporediti sa portalom, trijumfalnim lukom i zabatom antičkih hramova, sve ujedno, a u njegovu sredinu smješta se kip ili slika sveca kojem je oltar posvećen. Barok zadržava arhitektonski oblik oltara, samo mu mijenja morfologiju i bogatoga ukrašava skulpturama na periferiji i u gornjem dijelu – kruništu ili atici.

(izvor: Leksikon ikonografije liturgike i simbolike zapadnog kršćanstva /Kršćanska sadašnjost)

O samom oltaru i njegovoj povijesti nije bilo moguće sakupiti više podataka, bar ne u pisanom obliku. U Narodnom muzeju u Labinu kao i u Povijesnom arhivu u Pazinu tvrde da ne postoji nikakva dokumentacija o prošlim restauracijskim zahvatima, a potrebno bi bilo istražiti eventualno postojanje arhiva obitelji Manzini – Depangher, u čijem posjedu je crkva bila. Daljnje istraživanje zahtijevalo bi i posjet Povijesnom arhivu Rijeke, kao i Centro Storico di Trieste. Cjelokupno traganje za eventualnom dokumentacijom o radovima koji su izvršeni u interijeru kao i eksterijeru crkve predugo bi trajalo sa upitnim rezultatom s obzirom na činjenicu da je to bila crkva u obiteljskom posjedu te postoji vrlo malo zapisa o zahvatima koji su vršeni na njoj.

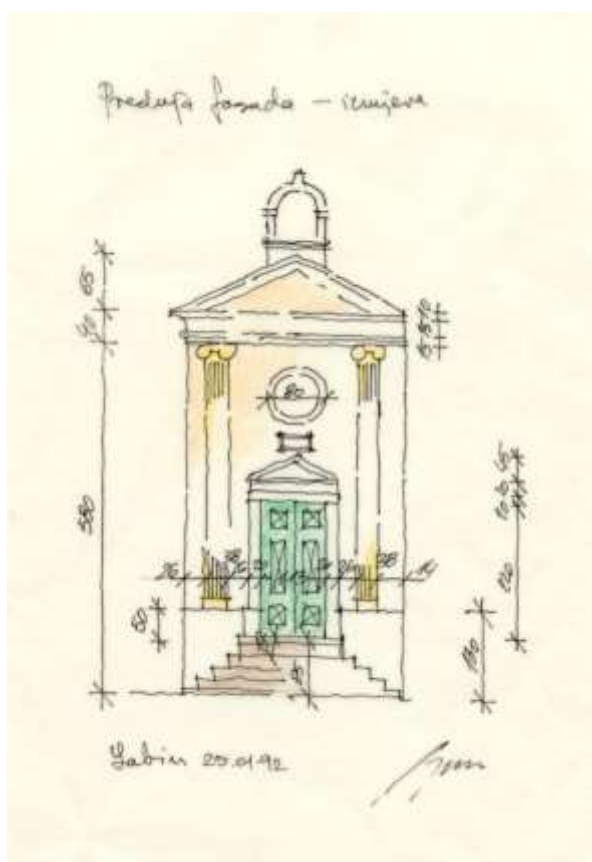
Pažljivim očitavanjem postojećeg stanja, ispod klasicističkog preslika koji je izvršila obitelj Mazini – Depangher, na nastalim oštećenjima, nazire se prvi preslik oltara, dok sam na polustupovima pronašao i tragove pozlate.

Na lijevoj voluti pažljivim iščitavanjem pronašao sam dio datacije te sam zatim delikatnim skidanjem drugog preslika pronašao natpis: RESTAVRATUM ANNO D-1762.

Iz toga proizlazi da je 140 godina od posvete objekta izvršena 1. restauracija koja se do sada u dostupnoj dokumentaciji nigdje ne spominje.

Slijedeća restauracija izvršena je nakon još 100 godina, 1862.g., u klasicističkom duhu, a zatim nakon 130 godina, 1992.g., kada joj je vraćen izvorni izgled eksterijera, a interijer prilagođen uporabnoj svrsi poštujući maksimalno vrijednost pronađenog inventara.

IZVADAK IZ DOKUMENTACIJE O REKONSTRUKCIJI OBJEKTA 1990-1992.G.

Izmjera prednje fasade – stanje prije početka zahvata

Autor: arh. Slavko Batelić

Analiza prednje fasade u klasicističkoj i baroknoj - izvornoj verziji

Autor: arh. Slavko Batelić

Izmjera oltara i posvetne ploče

Autor: arh. Slavko Batelić

Zatečeno stanje objekta – uočljiva trošnost fasade i ulaznih vratiju te nezatvoreni prozorski otvor.
/ listopad 1991.g.

Zatečeno stanje objekta – ostaci oltara na istočnom zidu i urušene grede krovišta koji je popravljen 1987.g. / listopad 1991.g.

Trošna unutrašnjost objekta / listopad 1991.g.

Trošnost sjevnog zida sa dedikacijom u kamenu iz 1622.g. / listopad 1991.g.

Pogled na sanirano krovšte / listopad 1991.g.

Početak radova na sanaciji objekta – Vinko Šaina sa suradnicima / travanj 1992.g.

Otvoreno gradilište – skidanje stare žbuke i postavljanje prvog sloja grube žbuke / travanj 1992.

Nanesena je i druga gruba, a potom i fina žbuka pod budnim okom arh. Slavka Batelića / svibanj 1992.g.

Nanošenje fasadne boje u skladu sa ostalim uređenim okolnim fasadama. / svibanj 1992.g.

Demontirani okvir oltarnog retabla – oltarna pala je otrgnuta i otuđena sa okvira / travanj 1992.g.

Priprema i zaštita krovišta pred bojanje drvene građe / svibanj 1992.g.

Montaža novih ulaznih vratiju, prozora sjevernog zida i okulusa izrađenih prema rekonstrukciji stare građe – Stolarija Jadrejčić / lipanj 1993.g.

Intervencija na okviru retabla: pričvršćivanje otpalih dijelova, injektiranje drvocidom, čišćenje od prašine terpentinom, premazivanje sa razrijeđenim lanenim uljem – intervencija je izvedena uz stručnu pomoć prof. Eugena Kokota / listopad 1992.g.

Montiranje okvira retabla na južni zid objekta / listopad 1992.g.

Čišćenje, brušenje, saniranje i poliranje terracota poda geometrijskog uzorka / svibanj 1993.g.

Postav elektroinstalacija i namjenske galerijske rasvjete / svibanj 1993.g.

Pogled na sanirani objekt / srpanj 1993.g.

OPĆI PODACI O TRENUTNOM STANJU OLTARA

Naziv: Oltar sv. Antuna Padovanskog

Vrijeme: 17.st.

Umjetnik - škola: nepoznat

Tehnika: polikromirano drvo

Dimenzije: 223 x 323 cm

Vlasnik: Grad Labin

Korisnik: Vinko Šaina

Namjena: Galerijsko-izložbena

Predmetni oltar sastoji se od slijedećih elemenata:

- stipes – zidano podnožje oltara,
- menza sa umetnutim moćima,
- predela,
- okvir retabla koji je bogato periferno ukrašen i
- atika.

Retabl sa oltarnom palom nije pronađen prilikom rekonstrukcije objekta 1992.g. te je moje istraživanje koncentrirano na sačuvanu predelu, okvir retabla sa ukrasima te na atiku.

Svi dijelovi su međusobno spojeni kovanim željeznim čavlima i drvodjeljskim ljepilom. Spojevi su ponegdje oštećeni i čavli su zahrđali ali je okvir retabla sačuvan u cjelini. Nedostaje nekoliko segmenata naatici i pobočnim stupovima sa ukrasima, ali to ne umanjuje njegovu čitljivost .

Nosilac okvira retabla je drvo. Na samom okviru vidljivi su tragovi piljenja i brušenja. Kao podloga je korištena brušena daska dok su ukrasi i profili fino obrađeni, lijepljeni i pričvršćeni željeznim kovanim čavlima.

Strukturalno stanje po elementima je slijedeće:

- Predela – drvo je suho, čvrsto i dobro sačuvano sa samo rijetkim tragovima crvotočine;
- Okvir retabla – drvo je u dobrom stanju sa rijetkim tragovima crvotočine;
- Atika – drvo je u relativno dobrom stanju, ali neki dijelovi konstrukcije su dosta oštećeni crvotočinom i vlagom.

Aplikacije na nosiocu su: profili, girlande, volute, polustupovi s kapitelima, dentikul i ostali reljefi. Sve su aplikacije izrađene od drva. Prednja je površina fino obrađena i polikromirana. Polikromija je s lijeve strane oltara prilično oštećena zbog zapuštanja objekta i vlage koja je dolazila izravno s obližnjeg prozora, a koji je bio godinama uništen, kao i sa urušenog krovišta. Kroz nastala oštećenja polikromije nazire se prvi preslik koji je također jako oštećen. Na polustupu se nalaze tragovi pozlate i to samo na vrhovima reznjeva.

FOTODOKUMENTACIJA TRENUTNOG STANJA OLTARA

Pogled na cijeli oltar / kolovoz 2002.g.

Kosa profilacija i postolje na kome se najvjerojatnije nešto nalazilo na lijevoj strani atike.
/ kolovoz 2002. g.

Detalj centralnog djela atike / kolovoz 2002. g.

Detalj trabelacije / kolovoz 2002. g.

Pogled sa lijeve strane na najoštećeniji dio na oltaru. / kolovoz 2002. g.

Lijeva strana okvirna retabla / kolovoz 2002. g.

S lijeve strane na polustupu ima tragova pozlate. / kolovoz 2002. g.

Polikromija profila lijevog polustupa jako je oštećena. / kolovoz 2002. g.

Dva medijalna profila i dio ljuskastog niza / kolovoz 2002. g.

Manja girlanda koja se nalazi pored lučnog profila. / kolovoz 2002. g.

Detalj polukapitela na kojem su vidljiva oštećenja polikromije. / kolovoz 2002. g.

Detalj lijeve volute (kroz oštećenje preslika se naziru brojevi 762 i slovo o). / kolovoz 2002. g.

Nakon skidanja dijela preslika uočava se godina 1762-a. / kolovoz 2002. g.

Nakon što se skinuo dio preslika može se preko oštećenja iščitati natpis:
RESTAVURATVM ANNO D – 1762 / kolovoz 2002. g.

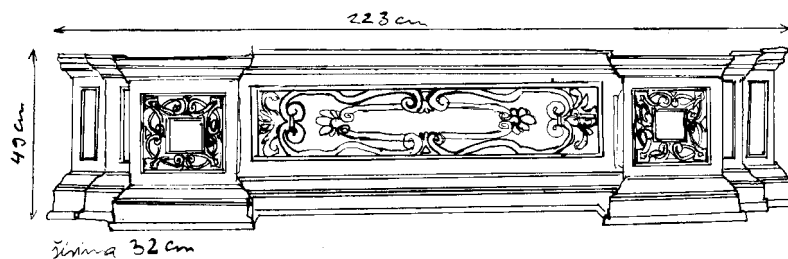

Pogled na desnu stranu predele. / kolovoz 2002. g.

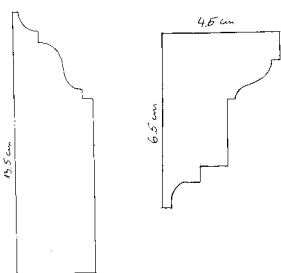
Detalj lijevog reljefa na predeli sa vidljivim oštećenjima. / kolovoz 2002. g.

DETALJNI OPIS

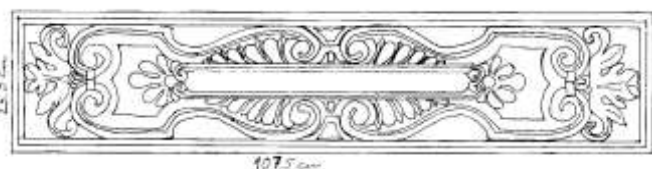

1. **PREDELA** – Sastoji se od 13 kom konstruktivnih dasaka (koliko je moguće očitati) i 52 kom ukrasa. Konstruktivne daske i aplikacije međusobno su spojene drvodjeljskim ljepilom i učvršćeni kovanim čavlima. Spojevi su u dobrom stanju i samo su ponegdje oštećeni, a čavli su djelomično zahrdali.

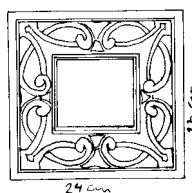
Polikromija – nosive daske su obojane u bijelo – sivu boju i prošarane – mramorirane sa plavim linijama. Kroz oštećenja ovog sloja nazire se prvi sloj bijele i sive boje kao i tragovi laka.

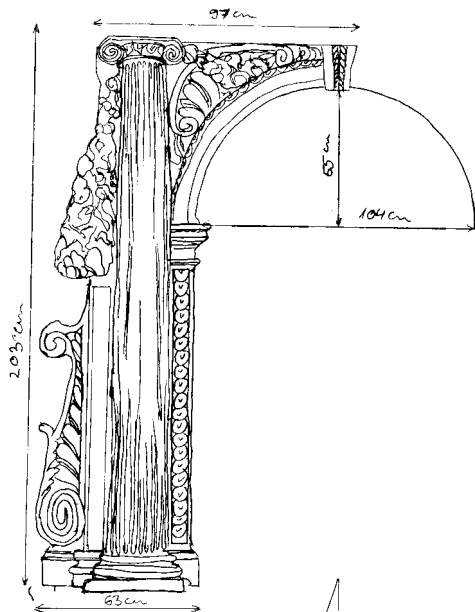
- **Profil gornji i donji** - Rubovi su djelomično oštećeni. Obojani su bijelo – sivom bojom i prošarani – mramorirani sa plavom. Uočava se laneno ulje koje je ponegdje ljepljivo. Ispod oštećenja drugog sloja nazire se bijela i siva boja kao i tragovi crvene koja bi mogla biti i preparacija

- **Reljef s motivom dvostrukog svitka** – 1 kom – reljef je zalijepljen i učvršćen čavlima za konstrukciju. Spojevi su u dobrom stanju. Rubovi i volute su izvedene u bijeloj boji. U sivoj je boji izveden prostor između ukrasa i rubova. Ispod se nazire bijela i siva boja. Ukrasi su izvedeni u žutoj boji, a ispod se nazire zelena i bijela boja. Uočljivi su tragovi lanenog ulja. Centralni prostor je izveden u imitaciji mramora bijelo – sive boje sa linijama plave, crvene, crne i zelene boje. Tu nema oštećenja pa nije moguće uočiti kakav je bio prvi sloj.

- **Reljef ispod polustupa** – 2 kom – Reljef na lijevoj strani je prilično oštećen, ali je učvršćen dok desni reljef nema nikakvih oštećenja. Istak na koji ide reljef je žute i narančaste boje. Ispod njega vidljiv je prvi preslik i to ispod žute svjetlo plava boja, a ispod narančaste nazire se bijelo – siva sa ostacima laka. Rubovi na volutama su izvedeni u bijeloj boji, a ispod nje vidljivi su tragovi bijele, sive i crne boje. Unutarnja strana voluta i rubova izvedeni su u zelenoj i crvenoj boji, a ispod se nazire svjetlo plava.

2. **OKVIR RETABLA** – ukupno ima 45 komada ukrasa. Broj nosivih dasaka nije moguće utvrditi dok se oltar ne odvoji od zida. Svi su dijelovi uglavnom dobro učvršćeni. Drvo je pretrpjelo nekoliko mehaničkih oštećenja, a ima i tragova crvotočine i nedostaje nekoliko dijelova. Bojani sloj nije baš u najboljem stanju na lijevoj strani, a zahrđali čavli prilično nagrđuju preslik.

➤ **Girlanda** – kom. Drvo oštećenja, cvijeta na je u dobrom tamno zeleno-ružičastom, crvenom je vidljivo tim bojama.

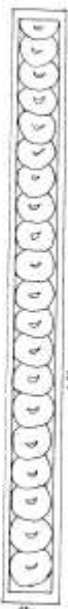
2
li-

kom – dobro je spojena s nosivom dasjekom girlande pretrpjelo je mehanička no ipak su svi dijelovi vraćeni osim dio vrhu koji nije pronađen. Desna girlanda stanju. Lišće je izvedeno u svjetlo i noj boji, dok je voće izvedeno u žutoj, noj, plavoj i plavo-zelenoj boji. Koliko na oštećenjima, prvi preslik bio je u is-

➤ **Voluta** – 2 daskama odličnom boji, a isčaća podloga) i ostaci laka. Unutrašnje žute. Ispod sive boje se nazire žuta, a aplikacija je izvedena u plavoj boji.

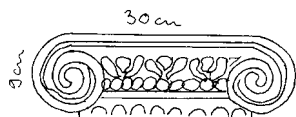
kom – nisu čvrsto spojene sa nosivim već su lagano pričvršćene. Drvo je u stanju. Bojani sloj je u bijeloj i sivoj pod toga se nazire bijela i crna (mogućnja strana je u sivoj boji, a aplikacije

➤ **Polustup** – 2 kom – dobro je pričvršćen za nosivu dasku ljepilom i kovanim čavlima. Drvo je u dobrom stanju, a jedino su ponegdje vidljivi tragovi malih napuklina. Bojani sloj je izveden u imitaciji mramora mramoriranjem na bijelo – sivoj podlozi sa sivom i tragovima zelene, plave i crvene boje. Na jednom istaku je uočljiv trag pozlate i podloge dok sve ostalo od prvog sloja se ne može iščitati.

➤ **Ljuskasti niz** – 2 kom – ljepilo je malo popustilo na lijevom nizu, ali je inače u odličnom stanju. Drvo je dobro sačuvano i nema tragova crvotočine. Bojani sloj je izveden u bijelo – sivoj boji i u vrlo je dobrom stanju. Sloj ispod teško se iščitava ali ima tragova bijele boje.

➤ **Polukapitel** – 2 kom – dobro je spojen sa podlogom. Ima tragova crvotočine. Bojani sloj je izveden kao imitacija mramora u bijeloj – sivoj boji sa plavim linijama. Sloj ispod ne može se iščitati,

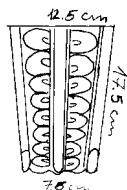

ali vidljivi su tragovi podloge.

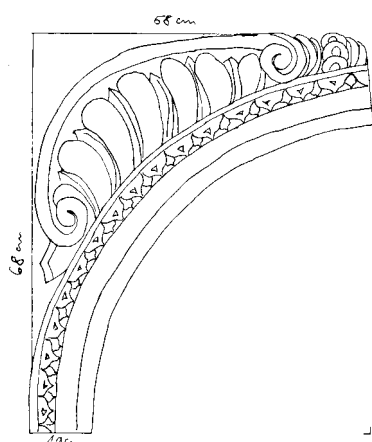

- Girlanda unutrašnja – 2 kom – vrlo je čvrsto spojena sa nosiocem, a drvo je u odličnom stanju. Bojani sloj je izveden isto kao i veća girlanda. Sloj ispod ne može se iščitati jer nema oštećenja.

- Zaglavni element – voluta – daskom. Drvo je pretrpjelo nja. Bojani sloj je izveden u ne može iščitati jer nema oš-

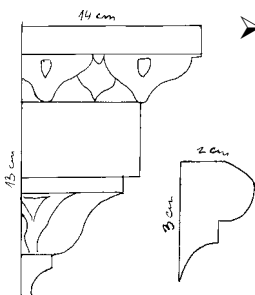
vrlo je čvrsto spojen sa nosivom djelomična mehanička oštećenja – sivoj boji. Sloj ispod se tećenja.

- Lučni profil – 2 kom – prilično je dobro pričvršćen za dasku nosioca, a drvo je u dobrom stanju, jedino što je nagrižen zardalim čavlima. Bojani sloj je u dobrom stanju i bijelo-sive je boje. Ispod tog sloja nazire se ista samo nešto malo tamnija bijelo-siva boja. Rubovi ukrasa do profila su bijelo-sive boje, unutrašnja strana je sive boje, a aplikacija na njoj je svijetlo zelena i maslinasto zelena. Boja gotovo da i nema oštećenja pa se ne može iščitati preslik ispod.

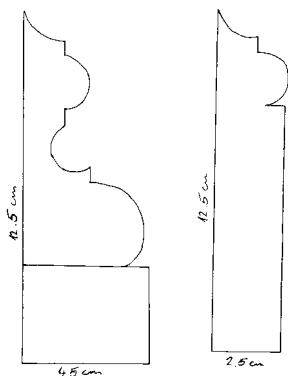

- Profil gornji – lateralni – 4 kom (2 nedostaju) – spojevi su relativno dobri i stabilni. Drvo je nagriženo crvotočinom i pretrpjelo je mehanička oštećenja. Bojani sloj je prilično oštećen s lijeve strane i bijelo – sive je boje kao i sloj ispod.

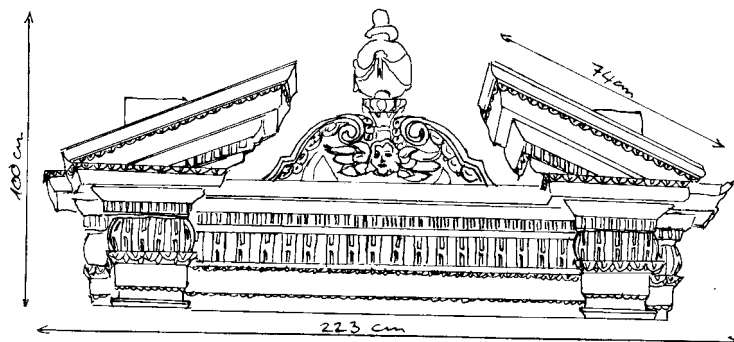
- Profil – gornji – medijalni 1. – 4 kom – spojevi su rasklimani i potrebno ih je učvrstiti. Drvo je u dosta dobrom stanju. Ima tragova crvotočine i par mehaničkih oštećenja. Bojani sloj je bijelo – sive boje i u dosta je dobrom stanju. Sloj ispod, koliko je vidljiv, je iste boje.

- Profil – gornji – medijalni 2. – 4 kom (2 nedostaju) – profili su dobro spojeni za nosivu dasku ljepljom i čavlima. Drvo je u dobrom stanju osim što su mu dva profila iščupana. Bojani sloj je izveden u bijelo – sivoj boji i u dosta je dobrom stanju. Sloj ispod, koliko je moguće iščitati ga, iste je boje.

- Profil – donji – lateralni – 4 kom – Spojevi su u dobrom stanju i samo su se ponegdje malo odvojili sušenjem. Drvo je u dobrom stanju sa tek rijetkim tragovima crvotočine. Bojani sloj je bijelo – sive boje i prilično je oštećen sa lijeve strane. Sloj ispod može se iščitati u više boja i to ovim redom: crvena i žuta (možda lak), bijelo-siva i na vrhu zelena.

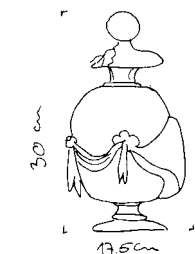
- Profil – donji – medijalni – 4 kom – Spojevi sa nosivom daskom su uglavnom dobri osim što su 2 na lijevoj strani malo rasklimana. Drvo je u dosta dobrom stanju osim oštećenja od rđe i čavala. Bojani sloj je izveden u bijelo-sivoj boji sa plavim mramoriranjem i u dobrom je stanju

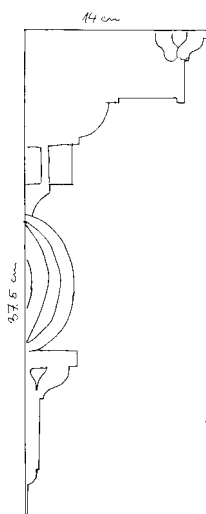
3. **ATIKA** – sastoji se od 95 ukrasnih komada, a broj nosivih dasaka nije moguće očitati. Elementi su međusobno spojeni drvodjeljskim ljepilom i željeznim kovanim čavlima. Spojevi su na rubovima dosta klimavi ali stabilni. Drvo je prilično oštećeno crvotočinom i mehaničkim oštećenjima. Na krajnjim točkama atike, lijevo i desno, nalaze se postolja sa utorima i tu su najvjerojatnije bile smještene figure anđela koji, nažalost, nisu pronađeni. Na lijevoj strani je bojani sloj izbrisan i ostali su sačuvani samo fragmenti, dok je sredina i desni kraj atike u relativno dobrom stanju.

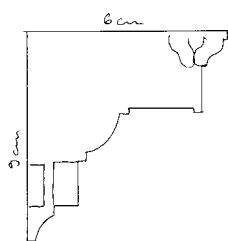
- Element s likom anđela – 1 kom – spojevi su dobro izvedeni i potpuno su nevidljivi. Nije bilo moguće utvrditi da li je anđeo sastavni dio elementa ili je pričvršćen. Drvo je u dobrom stanju, a bojani sloj je u odličnom stanju i gotovo da nema nikakvih oštećenja. Rubovi su izvedeni u bijelo – sivoj boji, a trokutasti elementi do anđela izvedeni su u svijetlo i maslinasto zelenoj sa plavim mramoriranjem. Krila anđela izvedena su u svijetlim i tamnim nijansama crvene i roza boje, kao i svijetlim i tamnim nijansama plave. Lice je izvedeno u boji kože, usta su crvenkasto – roza, a oči, obrve i kosa su u smeđoj boji.

- Zaglavni element (vrh) – 2 kom – spojevi su prilično dobri, a drvo je u relativno dobrom stanju sa rijetkim tragovima crvotočine no vidljiva su i neka mehanička oštećenja. Bojani sloj je izveden u bijelo – sivoj boji, a zavjesa koja se proteže sredinom je izvedena u žutoj boji.

- Trachelacija – 86 kom – spojevi su solidno spojeni za nosive daske. Drvo je u lošem stanju sa lijeve strane, nagriženo crvotočinom i pretrpjelo je mehanička oštećenja. Ostali dio je u dosta dobrom stanju. Bojani sloj je izveden u bijelo – sivoj boji sa tragovima plave i zelene. Središnji polukružni profil je izveden mramoriranjem na bijelo – sivoj podlozi sa zelenom, smeđom, crvenom i plavom bojom.

- Kosa profilacija – 14 kom – spojevi su klimavi ali stabilni, a drvo je nagriženo crvotočinom i pretrpjelo je mehanička oštećenja. Bojani sloj izveden je u bijelo – sivoj i sivoj boji i relativno je sačuvan. Sloj ispod izveden je u istoj boji.

PRIJEDLOG RESTAURATORSKOG ZAHVATA

Prvi korak u restauraciji postojećeg okvira retabla bio bi skinuti ga sa zida i detaljno ga pregledati sa svih pozicija, a naročito poledinu. Zatim bi uslijedilo sondiranje. Sondirala bi se i analizirala sva polikromija čime bi se došli do izvornog izgleda polikromije okvira retabla.

Uklanjanje nametnika, tj. crvotočine koja uništava drvenu građu bio bi slijedeći potrebni zahvat i to injektiranjem drvocidom i izolacijom. Postupak bi trebalo ponoviti u razmaku od nekoliko dana.

Slijedeći korak bio bi pažljivo vađenje kovanih željeznih čavala nagriženih rđom i odvajanje samih elemenata okvira retabla.

Potom bi se izvršila detaljna dokumentacija i analiza stanja po elementima.

Sada slijedi čišćenje polikromije od prašine i ispunjavanje oštećenja od crvotočine sa najpogodnijim materijalom. Oštećeni profili će se popraviti, a nedostajući nadomjestiti izradom replika od sličnog drva.

Nakon toga slijedi spajanje elemenata okvira retabla očišćenim čavlima u cjelinu.

Na kraju slijedi završno premazivanje zaštitnim lakom sa prednje i stražnje strane, ponovno dokumentiranje stanja i vraćanje okvira retabla na staro mjesto.

Mišljenja sam da ne bi bilo potrebno detaljno rekonstruirati polikromiju okvira retabla jer se i u ovakvom stanju može sasvim lijepo očitati njegova tekstura i ima neku posebnu draž upravo ovakav, kakav je danas. Oltarna pala sa pripadajućeg retabla je nestala u godinama zapuštanja objekta te samim time ni predmetni okvir ne može vršiti svoju punu funkciju.

No, i prenamjenom objekta dobio je sličnu funkciju kao i nekada te se za održavanja izložbi u prostoru, centralna slika izložbe smješta upravo unutar ovog okvira.